

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ενας λαός θρόνεται ύμνα
δαίτη πώς δὲ φοβάται τὴν
ἀλήθεια. — ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα ἔχει τοὺς φυ-
οικούς της κατόνε.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΣΤ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 27 ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΡΙΟΥ 1908

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘΜ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 280

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Ιστορικά ξεγυμνώματα (Πρόλογος).
Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Τὰ «Γεωργικά» τοῦ Βιργιλίου (βιβλίο πρῶτο).
Γ. ΣΚΛΗΡΟΣ. Διαλεκτικὸς ὕλισμός.
Π. ΣΤΑΧΤΟΠΟΥΤΑ. Τὸ φόρεμα τῆς νύφης.
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Οἱ «Δουλοὶ» ἐν τῷ θεάτρῳ.
Β. Δ. ΘΕΟΦΑΝΙΑΝΣ. Θεὸς καὶ ἐκκλησία.
ΓΕΡΑΓΩΤΗΣ. Καὶ πάλι ὁ Γεραγώτης.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ — ΜΙΑ ΠΑΡΕ-
ΣΤΗΣΗ— Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟ-
ΣΗΜΟ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΞΕΓΥΜΝΩΜΑΤΑ

Λάβαμε τὰ «Ιστορικά ξεγυμνώματα» τοῦ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη καὶ ἀρχίζομε ἀπὸ τὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κεριακῆς νὰν τὰ δημοσιεύομε ἐν τῷ «Νουμᾷ». Τὴν ἀξιῶν τὸ καινούριον αὐτὸ ἔργον τοῦ συγγραφέα τῆς «Ἱστορίας τῆς Ρωμοσύνης» καὶ ποῦ εἶναι ἡ μεγάλη ἐθνικὴ σημασία του, θὰν τὸ δοῦτε οἱ ἀναγνώστες μας καὶ θὰν τὸ κρίνουνε μοναχοὶ τους. Ἐμεῖς δηλώνομε πὺς μ' ἐθνικὴ περηφάνεια τὸ δημοσιεύομε, προσφέροντας μάλιστα, σήμερον κίβλας, στοὺς ἀναγνώστες μας τὸν πρόλογόν του.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σκοπὸς μου σὺνταχτα αὐτὰ σημειώματα εἶναι νὰ ξεγυμνώσω, ὅσο μὲ βοηθοῦνε τὰ μικρὰ μου μέσα καὶ ὁ λίγος καιρὸς μου, μερικὰ φουσκωμένα εἶδωλα τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας μας ἀπὸ τὴν ἄλωση ὡς τὴς παραμονῆς τοῦ Εἰκοσιένα· καὶ ἀφοῦ τὰ ξεγυμνώσω, μὲ τὴν ἄδεια τοῦ ἀναγνώστη νὰ τὰ σπᾶσω καὶ νὰ τὰ πετάξω, ἢν, καθὼς προβλέπω, βροῦμε πὺς ἀπὸ καὶ μέσα πηγάζουνε τὰ μεγαλύτερὰ μας πηγᾶδια καὶ οἱ πὺς δεινὲς συμφορὲς μας.

Γιὰ νὰ πετύχομε τὸ σκοπὸν μας, ποῦ εἶναι ἡ ἀλήθεια, μὲ τρόπο ἀφιλονίκητο, θὰ πασκίσουμε νὰ σταθοῦμε ὄχι διόλου ἀπὸ τὸ ζήτημα. Ὅσο γίνεται ἀπὸ μακριά, ὅσο μποροῦμε ἀπὸ τὴν ἀψήλα. Ἴσως ἴσως μὲ τὴν βοήθεια τῆς φαντασίας, καὶ λίγο σὰν ξένοι. Εἶναι πολὺ σοβαρὸ τὸ ζήτημα· εἶναι ἐδῶ ζωὴ ἢ θάνατος γιὰ τὸ ἔθνος, καὶ ἢ θὰ διαβάσωμε τὴν ἱστορία μας καταπὼς πρέπει καὶ εἶναι χρέος μας, γιὰ νὰ ὠφεληθοῦμε ἀπὸ τὰ περασμένα καὶ νὰ κανονίσουμε τὰ μελλούμενα, ἢ ἄς κλείσωμε τὸ βιβλίον καὶ ἄς ξαναρχίσουμε τὸ ναοῦρισμα ἴσα μὲ νὰ μᾶς πάρη μὴ καὶ καλὴ ὁ ὕπνος ὁ ἀτέλειωτος.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΤΟΥ ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ

(μεταφρ. Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ)

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

Τὴν κάνει τὰ γεννήματα καλὸν ἔργον, μὲ τὴν ὕστρον
Ταυριάζει νὰ γυρίζονται, Μακίηρα, τὰ χωράφια
Καὶ ἐν τῷ φτελῆν νὰ δένεται τὸ κλῆμα· ποιὲς φροντίδες
Κατατερὰ καὶ πρόβατα χρειάζονται· καὶ πόση
Πράξι θέλουν οἱ μέλισσες, ποῦ οἰκονομοῦν· ἐδῶθε
Θ' ἀρχίσω τὸ τραγῳδίον μου. Τοῦ κόσμου ἐσεῖς φροσῆρες
Λαμπρότατοι, καὶ ὁδηγητὲς ἐν τῷ οὐρανῷ τοῦ χρόνου,
Ὅπου περνοῦν καὶ Ἀήμητρα πανέμουστη, καὶ Βάκχε,
Ἄνισος μὲ τὴν χάριν σας ἔκαμε ἡ γῆς ἀστάσι
Θεοφάρισον τὸ Χαοικὸν βαλάνι τῆς, καὶ ἄνισος
Μὲ τὰ σταφύλια, ποῦ ἤρατε, τὸ κῆμα τοῦ Ἀχελώου
Ἀντάμωσε, καὶ Φαῦνοι ἐσεῖς, ποῦ ἡ δύναμί σας σκέπει
Τοὺς δουλευτὰς, Φαῦνοι μαζὴ καὶ κροασίδες Ἀρναίτες,
Ἐλάτε· ἐγὼ τὰ δῶρα σας ψάλλω. Κι' ὦ Ποσειδῶνα,
Ποῦ ἔχρουσες μὲ τὴν τρίαινα τὴν δυνατὴν τὸ βράχο,
Καὶ πρώτη ἡ γῆς ἀνάδωκε τὸ ἔνι ποῦ χλιμνιτρᾶει,
Καὶ σὲ ποῦ στέκει στὰ δρυμὰ καὶ ποῦ γιὰ σὲ

[σὴς Κέα;

Τοὺς λόγγους τοὺς θεοφάρισονε λευκὰ δαμάλια

[βρόσκον

Τρακόσια, καὶ τῶν κοπαδιῶν φυλάχτορα ἐν Πάνα,

Ἄν ἀγαπᾶς τὸ Μάιναλον καλὸν ἄνθρωπον φανίσου,
Ἀφίνοντας τὸ πατρικὸν τὸ δάσος, Τεγεαίε,

Καὶ τοῦ Ἀνκαίου τὰ βουνά· καὶ τῆς ἐληῆς εὐρέτρα,
Καὶ σὲ παιδί ποῦ ἀνάδειξες τὴν ἄγροιστον τὴν τέλει,

Καὶ σὲ Σιλβάνε, ποῦ κρατεῖς χολὴν κνυπαρισίαν
Σύρριζον· καὶ ὄλοι σας θεοὶ καὶ θεάινες ἀντάμα,

Ποῦ εἶχετε τὰν ἀβλέμμα πρὸνυρα στὰ χωράφια,
Καὶ νέους θρέφετε καρποὺς χωρὶς κανένα σπόρον,

Καὶ χύνετε ἀρκετὰ πολλὰς βροχάδες οὐρανῶθε·
Καὶ τέλος καὶ σὲ, Καίσαρα, ποῦ γλιγωρὰ θὰ σ' ἔχουν

Ἄν ξέρω τῶν ἀθανάτων ποιοὶ σύλλογοι, εἴτε θέλεις
Νᾶχαις φροντίδα γιὰ τὴν γῆς, νὰ κυβερνᾶς τὲς χώρες,

Καὶ σένα νὰ ποραδεχτῆς τῆς τρικυμίας ἀφέντη
Καὶ τῶν καρπῶν δημιουργόν ἢ τρισμεγάλῃ σφαίρᾳ

Εἴτε καὶ ἂν ἐρθεῖς σὰ θεὸς τοῦ ἀπέραντον πελάγον,
Κ' οἱ ναυτικοὶ τὴν χάριν σου μονάχα προσκυνήσουν,

Καὶ σὲ λατρεύει ἡ ἀκρόκομη Θούλα, καὶ σ' ἀγοράσει
Μ' ὄλα τὰ κύματα γαμπρὸν ἢ Θέτιδα δική της·

Εἴτε καὶ μὲ τοὺς ὄνιμους τοὺς μῆνες σμίξεις, ὕστρο
Καινούριον, ἐκεῖ ποῦ ἀνάμωσα σὺστρο τῆς Ἐργόνης

Καὶ σὲς χεῖλες ποῦ ἀκολοῦθοῦν εἶνε ἀνοιχτὸς ὁ τόπος,
(Ὁ φλογισμένος ὁ σκορπιὸς μαζεύει ἀπὸ τὰ τώρα

Ὁ ἴδιος τὰ βραχίονα του, καὶ τοῦρανοῦ σ' ἀφίνει
Περσότερον ἀπὸ τὸ σωστὸ μοιράδι·) ὅτι καὶ ἂν θᾶσαι,

(Τὴν βασιλῆν τὰ Τάρταρα δὲν πρέπει νὰ σ' ἐπιτίθουν,
Μὴ σούρθῃ τόσο φοβερὸς πόθος νὰ βασιλεύεις,

Ἄν καὶ θαμάζων οἱ Ἕλληνες τὰ Ἡλυσιακὰ βιβλία
Κ' ἡ Περσεφόνη ἀρνήθηκε τὴν μίαννα ν' ἀκλονθήσει,
Ποῦ τὴν ζητοῦσε) στρέξε ἐπὶ τ' ἀπόκοτον ἄρχισμά μου
Καὶ δός του δρόμον εἴκοιο, καὶ βιάζε μαζὴ μου
Σπλαχνιστικὸς γιὰ τοὺς γεωργοὺς τοὺς ἄγροιστον
[τῆς σιτάτας,
Καὶ μὲ δέησες συνείδησε νὰ κράξῃσαι ἀπὸ τέρα.

Μὲ τὴν καινούριαν ἄνοιξιν σὰ νερολιάζει ὁ πάρος
Στὰ θολωμένα τὰ βουνά καὶ μὲ τὰ ἐνὶ λυῶνι
Ὁ οὐρανὸς σβῶλος, παρεντὲς ζεμένο τὸ δαμίλι
Στὸ πλακωμένο τῆλαρον τὸ μονογεντὸ ἄς μοῦ ἀρχίσει,
Κι' ἄς μοῦ ξαστροφᾶται τὸ γυνὴ σ' ἀβλίαν τροχισμένο.
Μονάχα ἡ γῆς, ποῦ δύο φορὲς ἦλιο γυρνᾷ καὶ κρῦνι,
Στοῦ δουλευτῆ τὰ χόρταρον τοὺς πόθους ἀπαντάει
Κενοῦ τ' ἀμπάρια ἐσκεῖρωσεν ὁ ἀμείτητος ὁ θεός,
Πρὶν ὅμως σκίσει σίδερον τ' ἄγροιστον χωράφι,
Νὰ μάθουμε τοὺς ἄνεμους θὰ λάβουμε τὴν ἔργον
Καὶ τοῦρανοῦ τὰ διάφορα συνήθεια καὶ στοὺς τόπους
Τὴν δουλέων οἱ παλαιοὶ καὶ τί εἶναι φρονιστὸν τους,
Καὶ κάθε μέρος τί γεννᾷ καὶ τί τὸ κάθε ἀρνιέται.
Ἐδῶ προκόβουν τὰ σπαρτὰ καὶ ἐκεῖ τ' ἀμπέλια κάλλιον,
Κι' ἄλλοι τῶν δέντρων οἱ κερτοὶ καὶ πρᾶσιζον

[χόρτα

Ἀπόσταχτα. Μὴ δὲ θεωρεῖς ποῦ οἱ τριπεροὶ Σαβαῖοι

Μᾶς στέρνονε τὰ βετάνια τους, ἢ Ἰνδία τὸ φῶσφόν τῆς,

Ὁ Τρωῖλος κρόκον ἀρόματι καὶ οἱ Χάλυβες οἱ ζῶκοι
Σίδερον; Καὶ φαρμακερὰ κασπίσσει στέργει ὁ Πόντος,

Κ' ἢ ἢ Πειρο τῶν Ὀλυμπιακῶν πουλιῶν τῆς τὰ
[βῆμα.

Ἡ Φύσις ἀμέσως πρόβαλε σὲ διορισμένους τόπους
Τοὺς νόμους τοῦτους καὶ ἔγραψε συνήθεις ἀναμῆτες,

Ἄμα ποῦ ὁ Ἀνκαλιῶνας ἐν τῷ ἀδειανῷ τὸν κόσμον
Τὲς πέτρες ἐπρωτόρριξε ποῦ γίνηκαν ἀνθρώποι,

Τὸ γεννοβόλι τὸ σκληρὸ. Λοιπὸν ὁμοῦ ἄς γέρονε
Τῆς γῆς τὴν ὄψη τὴν παλαιὰ τὰ δυνατὰ δαμάλια,

Ἄχως νὰ χάνεται ὁ καιρὸς ἀπὸ τοὺς πρώτους μῆνες
Τοῦ χρόνου, καὶ τὸ σκοπιστὸν τὸ καλοκαίρι ἄς βροῖσει

Μὲ τῶριμον λιπύρι τον τοὺς σβῶλους ποῦ ἀπομένονε,
Ἄλλὰ ἂν δὲν εἶνε γόνιμον τὸ χῶμα, τότε φτάνει

Νὰ τ' ἀλαφρώσουν ἀβλίκες ριχτοὶ σὰ βράντι ὁ
[Ἄρκετοῦρος.

Θάπνιγε ἀλλοῦς τοὺς γελαστοὺς καρποὺς ἐκεῖ τὸ χόρτον,
Κ' ἐδῶ ἐν τῷ ἄμμον τὸ φροντὸν θάφνιγε ἡ λίγη νότια

Κι' ὁμοῦ σ' ἀντικατάλλαγε χρόνους δὲ θὰ
[δουλεύεις

Τὸ θερισμένο νόστρον χωράφι καὶ σ' ἀφίχεται
Στὴν σκόλη νὰ δυναμωθοῦν οἱ μονδιασμένοι κάμποι,

Ἡ, μ' ἄλλο ἀστὲρι, κίτρινον σιτάρι θεὸν σπείρεις
Ἐκεῖ ὅπου πρὶν ἐθέρισες τὸ σπᾶρον τὸ προκομμένο

Στὸ βροντερὸν λαβίδι τον καὶ τὴν λιανὴν τὴν γέννα
Τοῦ λαυρυοῦ καὶ τοῦ προκοῦ τοῦ λουμπανιοῦ τὰ

φλέστρα